

Communicatieprofessionals moeten in discussies veel meer *het eerlijke verhaal* vertellen

Peter Jansen: van hovenier tot doctor in de filosofie

Het zal niemand ontgaan zijn: afgelopen winter liepen de emoties rondom de Oostvaarderplassen hoog op. Natuuractivisten schroomden niet om het woord genocide of nog ergere woorden in de mond te nemen. De betrokken boswachters probeerden hun beleid zo goed mogelijk te verdedigen, maar stonden bijna per definitie met 1-0 achter. Een bijzondere tegenstelling, zeker als je je realiseert dat zowel voor- als tegenstanders zichzelf als natuurliefhebbers zien.

Auteur: Hein van Iersel

De meeste lezers van dit vakblad hebben waarschijnlijk niets met de Oostvaardersplassen te maken, maar weten wel dat dit soort emoties ook spelen als er bijvoorbeeld ergens een boom gekapt moet worden of iets anders in de groene ruimte moet worden gedaan. Peter Jansen is verbonden aan de opleiding Journalistiek en Communicatie van de Christelijke Hogeschool Ede en heeft een bijzondere relatie met groen. Hij is inmiddels senior onderzoeker en gepromoveerd doctor in de filosofie, maar is zijn carrière ooit begonnen als hovenier. Jansen kijkt op een bijzondere manier naar discussies zoals die over de Oostvaardersplassen. Die manier van kijken komt voort uit het proefschrift *Framing Nature*, waarop hij in 2017 is gepromoveerd aan Wageningen Universiteit, maar ook uit zijn visie op het werk van professionele voorlichters en communicatieadviseurs. Aan dat laatste schort volgens Jansen het nodige. Kort gezegd is Jansen van mening dat veel van deze professionals hun werk niet goed doen en veel meer het *eerlijke* verhaal zouden moeten vertellen, oftewel het verhaal achter het verhaal. Een communicatieprofessional moet niet voetstoots een verhaal doorpapegaaien, maar het afpellen tot aan de kern.

De beelden van de kaal gevreten vlakke met kadavers van grote grazers lijken niet op het beeld van de betere wereld waarin stadsbewoners zichzelf terug hopen te vinden

Framing nature

Om te beginnen het proefschrift waarop Jansen vorig jaar promoveerde: hierin beschrijft hij dat mensen vaak op een bijna religieuze manier over natuur communiceren. Termen en begrippen die vroeger werden geassocieerd met christelijke spiritualiteit, worden nu gebruikt bij het beschrijven van natuurervaringen: 'Ervaar de nieuwe wereld,'

of: 'Ik voel me als herboren.' Dat geldt zowel voor mensen die religieus zijn als voor mensen die niet gelovig zijn. Jansen beschrijft dat als romantisering van de natuur. Onze voorouders, die in veel gevallen op het platteland woonden, keken vooral met een functionele blik naar landschap en natuur. De moderne stadsmens kijkt naar de natuur als naar een ideaalbeeld, een plek waar je jezelf kunt zijn en je ware ik kunt tegenkomen. Jansen merkt op dat ons kijken naar de natuur meer over onszelf zegt dan over de natuur. Voor onze voorouders, die als boeren in nauwe verbondenheid met de natuur leefden, had natuur weinig of geen verheven kwaliteiten. Het was eenvoudig de omgeving waarin zij dag in, dag uit verkeerden. Hoe anders is dat voor de moderne stadsbewoner. Die gaat naar op zoek naar authenticiteit en zijn of haar *'ware ik'*, en denkt die in de natuur te vinden. De natuur wordt beschouwd als de echte, de ware wereld, die beter en hoogstaander is dan de drukke stedelijke omgeving waarin de meeste mensen in de 21ste eeuw inmiddels wonen.

Niet alleen bezoekers van natuurparken gebruiken dergelijke termen, ook marketeers en voorlichters in dienst van deze natuurparken gebruiken op religiositeit gebaseerde beelden om hun product aan te prijzen. Jansen bepleit hierin terughoudendheid. Het kan tot teleurstelling leiden als het geschetste hoogdravende beeld niet overeenkomt met de werkelijkheid, of beter: als de opgeroepen ervaring niet datzelfde effect heeft bij een bezoek aan een natuurpark. Ook hier zijn de Oostvaardersplassen een goed voorbeeld. De beelden van de kaal gevreten vlakke met kadavers van grote grazers lijken niet op het beeld van de betere wereld waarin stadsbewoners zichzelf terug hopen te vinden, het beeld dat – niet specifiek met betrekking tot de Oostvaardersplassen, maar meer in het algemeen – in de communicatie over natuur wordt voorgesteld. Een oplossing voor dit conflict kan Jansen niet een-twee-drie geven, maar hij zou communicatiemedewerkers in ieder geval adviseren meer nadruk te leggen op het eerlijke verhaal.

Advies

Welk advies zou Jansen beleidsmedewerkers, ambtenaren en communicatiemedewerkers geven om te voorkomen dat een bepaalde discussie uit de hand loopt, zoals afgelopen winter gebeurd is bij de Oostvaardersplassen? Jansen: 'Het is natuurlijk bizar dat er twee groepen mensen frontaal tegenover elkaar staan die zichzelf allebei beschouwen als natuurliefhebbers.' Waar het volgens Jansen fout gaat, is dat niet vooraf duidelijk wordt gemaakt van welk wereldbeeld

je uitgaat, dat wat je werkelijk bedoelt te zeggen niet helder op tafel komt. Dat is vooral de taak van de communicatieprofessional. Jansen geeft een voorbeeld: 'Ik ben raadslid voor de ChristenUnie in de gemeente Ede en liep tegen een discussie aan over een snelfietsroute. In de lokale media, maar ook bij de gemeente, ontstond het beeld dat een burger met bezwaren een verklaarde tegenstander van de fiets moest zijn. Dat bleek bij nader inzien helemaal niet het geval te zijn. De burger in kwestie was bezorgd over de veiligheid van kinderen, maar was niet tegen de fietsroute als zodanig. De taak van een communicatieprofessional zou hier geweest zijn om de beleidsambtenaar te helpen bepalen wat nu werkelijk het bezwaar is. Het gaat er niet om iedereen altijd gelijk te geven, maar wel om de kern van de discussie weer te geven. Communicatieprofessionals moeten in discussies veel meer de diepere lagen boven tafel krijgen.'

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/artikel.asp?id=41-7605